

LÆREPLAN

Verditransport

Tillegg til grunnutdanning vekter

Teori og praksis

Godkjent av Politidirektoratet den 20.04.2017

Versjon 2 – 30.01.2019

Kristin Ottesen Kvigne
Avdelingsdirektør

Innhold

1. Verditransporttjeneste - formål og kompetansekrav.....	3
1.1. Bakgrunn og formål.....	3
1.2. Form på utdanningen.....	3
1.3. Lovverk.....	3
2. Krav til foretak, instruktører og deltakere	3
2.1. Instruktørkrav	3
2.2. Godkjenning av foretak og pensum.....	4
2.3. Krav til deltagere	4
3. Læringskrav for verditransportopplæring.....	4
4. Læreplan – fagoversikt teori og praksis	5
5. Eksamen	8
6. Regodkjenning.....	9
6.1. Organisering og arbeidsmåter for verditransporttjeneste.....	9
6.2. Gjennomføring og eksamen.....	9

1. Verditransporttjeneste - formål og kompetansekrav

1.1. Bakgrunn og formål

Tilleggsopplæringen for verditransporttjenesten skal legge grunnlag for yrkesutøvelsen som verditransportør. Opplæringen skal sikre god kvalitet på tjenesten. Verditransportøren skal forstå hvilken rolle og oppgave man har i et samfunnsperspektiv, opp i mot kunde, arbeidsgiver og allmennhet. Opplæringen skal gi verditransportøren kompetanse som kan forebygge og redusere konsekvenser av ran og andre uønskede hendelser.

1.2. Form på utdanningen

Utdanningen er en kombinasjon av teoretisk og praktisk opplæring. Det foreligger ikke kjent allment pensum egnet for tilleggsopplæringen. Inntil videre skal virksomheter som ønsker å forestå opplæring innen verditransporttjeneste selv utarbeide pensum for tilleggsopplæringen. Pensum skal forelegges godkjennende myndighet i tilknytning til søknad om godkjenning som opplæringsvirksomhet. Godkjennende myndighet kan videresende pensum til Faggruppen for nærmere vurdering av innholdet.

1.3. Lovverk

Regler om verditransporttjeneste er gitt i vaktvirksomhetsloven og tilhørende forskrifter. For å arbeide som verditransportør i Norge skal vedkommende i tillegg til gjennomført og godkjent vekteropplæring, ha godkjent utdanning i spesialtjeneste for verditransport.

Regler for tilleggsopplæring for utførelse av spesialtjeneste er fastsatt i vaktvirksomhetsforskriften § 12 første ledd:

"Utførelse av verditransporttjeneste og ledsagertjeneste krever tilleggsopplæring. Tilleggsopplæringen skal følge læreplan fastsatt av Politidirektoratet og regodkjennes ved avlagt og bestått regodkjenningsprøve hvert fjerde år. Eksamen for grunndelen skal være bestått før tilleggsopplæring påbegynnes".

Vaktvirksomhetsforskriften § 13. Særlig om verditransporttjeneste lyder:

"Transport og håndtering av store verdier krever tilleggsopplæring i rutiner, håndtering av verdisaker, etikk, trusselbilde, risikoanalyse, trusselhåndtering, kjøreopplæring, opptreden på skadested og opptreden i forbindelse med trafikk og politikontroller. Vekteren skal ha førerkort.

Opplæringen skal være teoretisk og praktisk og avsluttes med eksamen. Eksamen skal være bestått før det kan utføres ansvarlig verditransporttjeneste".

2. Krav til foretak, instruktører og deltakere

2.1. Instruktørkrav

Instruktørene må være ansatt som vekter eller ansatt i virksomhet med tillatelse etter vaktvirksomhetsloven, samt kunne demonstrere/dokumentere en god faglig forståelse for verditransporttjenester. Videre må instruktørene ha instruktørkompetanse.

Vaktvirksomhetsforskriften § 18 lyder:

"Instruktører i vekterfag skal ha instruktøropplæring og oppdatert faglig kompetanse, ha fagbrev som vekter fra videregående skole eller minst fire års relevant erfaring som vekter og være ansatt som vekter eller instruktør i virksomhet med tillatelse etter vaktvirksomhetsloven. Instruktører i brannvern, førstehjelp, internasjonale menneskerettigheter, internasjonal humanitær rett, strafferett, straffeprosess og bruk av makt og maktmidler skal ha oppdatert faglig kompetanse, relevant erfaring og fortsatt tilknytning til fagfeltet.

Praksisinstruktører skal ha minst fire års relevant erfaring som vekter og være ansatt som vekter eller instruktør i virksomhet med tillatelse etter vaktvirksomhetsloven."

Av hensyn til avviking av den praktiske opplæringen gis det åpning for, at det i fag som ikke er typiske vekterfag, kan benyttes instruktører med teknisk kompetanse tilsvarende fagbrev i svakstrøm eller lignende. Dette vil for eksempel kunne gjelde instruksjon og teknisk opplæring i utstyr i bilene og kjøreopplæring.

2.2. Godkjenning av foretak og pensum

Et foretak som skal kunne kurse og levere verditranportopplæring, må ha godkjenning som vakselskap i tillegg til å være godkjent utdanningsforetak. Foretakene må også utarbeide en lærebok som kan være i form av et kompendium eller håndbok for utdanningen. Dette for å kvalitetssikre innholdet i utdanningen. Læreboken/kompendiet skal godkjennes av ansvarlig myndighet.

Det er kun få foretak som utøver verditranport og det anses hensiktsmessig at disse sammen utarbeider en felles lærebok/kompendium som dekker lærekravene til tilleggsopplæring i spesialtjenesten verditranport, jf. vaktvirksomhetsforskriften § 13.

2.3. Krav til deltagere

Det er en forutsetning for deltagere på kurs i verditranport at man har vekterutdanning i bunn, dette for å sikre at vedkommende har en inngående kunnskap og forståelse for vakselskapenes, og vekterens posisjon i samfunnet.

Før oppstart på verditranportkurs skal kandidaten legge frem vandelsattest. Vandelsvurderingen av deltakerne bør undergis en strengere vurdering enn praksis for vekter/ordensvaktteneste.

3. Læringskrav for verditranportopplæring

Etter endt opplæring skal deltakerne kunne:

- Vurdere risiko av eget arbeid.
- Gjøre rede for de yrkesetiske kravene som stilles til den som utfører verditranport.
- Utføre verditranport i henhold til gjeldende regler og prinsipper.
- Bruke virksomhetens utstyr og kjøretøy i henhold til instruks
- Gjenkjenne, vurdere og rapportere mistenkelig oppførsel og uønsket opptreden.
- Håndtere situasjoner på en slik måte at konsekvensen av uønskede hendelser reduseres.
- Gjennomføre egenkontroll av verditranportkjøretøyet.
- Gjøre rede for virksomhetens instruks om politikontroller og kunne handle i henhold til denne.
- Gjøre rede for mulige helsemessige konsekvenser av ran / trussel situasjoner og beskrive virksomhetens plan for ettervernarbeidet.
- Utføre brannforebyggende arbeid knyttet til kjøretøy.

4. Læreplan – fagoversikt teori og praksis

LÆREPLAN TIMER - VERDITRANSPORTTJENESTE

Emne	Innhold	Teori	Praksis
Introduksjon	<ul style="list-style-type: none"> - orientering om arbeidsgiver og de ulike verditjenestene. - gjennomgang av læringsmål og hensikten med opplæringen. - refleksjon om hvilke personlige egenskaper en verditransportør bør inneha - verditransportørens rolle i samfunnet. - holdninger til eget arbeid. - sikkerhetsfokus i forhold til eget arbeid, kunde og publikum. - bransjens omdømme – ”ambassadørrollen” på vegne av hele bransjen 	2	
Juss	<ul style="list-style-type: none"> - Straffelovens §§ 327 og 328 - ran, strafferamme for ran, samt medvirkning. - ran sett i forhold til annen vinningskriminalitet – (vilkår) - opptreden i retten og vitneavhør hos politiet - Straffeloven § 17 - nødrett 	2	
Etikk, rolle og arbeidsmetoder	<ul style="list-style-type: none"> - verditransportørens ansvar og retningslinjer. - verditransportørens ansvar og rolle i security-kjeden, herunder skape eierskap til hele verdihåndteringsprosessen i lys av samspillet mellom de ulike aktørene i verdihåndteringen. - taushetsplikten. - holdninger i et trepartsorientert perspektiv – verditransportøren, kunden og arbeidsgiver. - holdningsskapende arbeid for å forankre ønskede verdier. - mentale forberedelser på de fristelser som kan oppstå i sammenheng med verditransporttjeneste - håndtering av taushetsbelagt informasjon - bevissthet rundt kriminelles ønske om å knytte til seg vektere for å oppnå informasjon og konsekvenser av å spre denne informasjonen 	3	
HMS	<ul style="list-style-type: none"> - ergonomiske forhold knyttet til verditransport - kosthold og søvn - aktuelt verneutstyr - krisehåndtering - beredskapsplan og ettervernsarbeid - egen personalguide - vekteroverenskomsten § 13 vektorsikkerhet - vernelovgivningen 	2	
Rutiner	<ul style="list-style-type: none"> - bruk, testing og vedlikehold av aktuelt kommunikasjonsutstyr - bruk av verditransportkjøretøy - fysiske og tekniske sikringstiltak som benyttes av bedriften og hvordan de ulike sikringstiltakene påvirker hverandre i sikkerhetskjeden - utføre cash handlingsprosessen på en sikrest mulig måte både for transportøren og for verdiene - forsikringsbestemmelser innenfor verdihåndteringen - håndtering av verdipost - leveranseavtaler, herunder krav til signatur og egen sikkerhet i forhold til kontroll på verdihåndteringen 	2	2

	<ul style="list-style-type: none"> - rutine ved ut- og innpassering til/fra kjøretøy/kunde - bruk av alarmpanel, trussel kode, orientering om hvor det befinner seg ransalarm i bil og inne på objekter 		
Trusselbilde	<ul style="list-style-type: none"> - kriminalitetsårsaker - tolking av signaler på uønsket opptreden 	3	
Risikoanalyse	<ul style="list-style-type: none"> - sikkerhetsplanlegging - risikovurdering - ulike former for sikringstiltak - rapportering 	2	2
Trussel håndtering / reaksjonsmønster	<ul style="list-style-type: none"> - gjenkjenne og vurdere mistenkelig aktivitet - kontakt med alarmstasjon og politi 	2	
Øvelse	<ul style="list-style-type: none"> - praktisk ransøvelse med et så realistisk preg som mulig. - opptreden ved ran/trusselsituasjoner - ransforebyggende arbeid og tiltak - varslingsrutiner - sikring av verdier - kroppsspråk - observasjoner av raner – hva ser/lytter/sanser man etter - hvem er ranerne - opptreden på åsted etter et ran - debrief etter øvelse 	4	2
Kjøre opplæring	<ul style="list-style-type: none"> - praktisk test av kjøreegenskaper - egenkontroll av bil - taktisk kjøring, variasjon av ruter, relevante trafikkbestemmelser og plassering ved inn- og utlasting 	2	2
Opptreden i trafikk og politi-kontroller	<ul style="list-style-type: none"> - kontakt med alarmstasjonen - forventninger knyttet til opptreden i trafikken 	1	
Rapportering/observasjon	<ul style="list-style-type: none"> -gjennomgang av ulike typer hendelser som krever rapportering signalementsopptegnelser 	2	
Helse, ettervern	<ul style="list-style-type: none"> - senskader og psykosomatiske konsekvenser - formell og uformell debrifing - kollegastøtte. - tilbakeføring til arbeidet etter en vanskelig hendelse/opplevelse - bedriftshelsetjeneste - krav til dokumentasjon og rapportering – yrkesskade 	2	

Opptreden på skadested som verdi-transportør	- liv og helse alltid foran - ta ledelsen, åstedssikring/sikre skadestedet, få oversikt, prioritere førstehjelp og varsling	2	
Brannvern	- kunnskap om rømningsveier hos kunde og i verditransportkjøretøy - kunne bruke aktuelt slukkemiddel i bil. / kunnskap om aktuelt slukkemiddel i bil	1	
SUM Timer		32	8
Totalt		40	

5. Eksamen

Eksamen gjennomføres med en skriftlig og en praktisk oppgave.

Teoretisk del

Den skriftlige eksamenen gjennomføres som en flervalgsprøve via den nasjonale databasen. Rettingen skjer automatisk. Spørsmålene blir valgt tilfeldig fra eksamen til eksamen, men med et bestemt antall spørsmål innenfor hvert fagområde (minimum 8 innenfor hvert fagområde). Totalt antall spørsmål skal være minimum 50. Eksamen skal være 45 minutter.

Praktisk del

Den praktiske delen av eksamen skal utføres i form av et rollespill der deltakerne skal være med på en fingert verditransport med innlagt trusselsituasjon, påfylling av minibank, varslingsrutiner mv. Eksamen må bestås for å få godkjent verditransportopplæringen. Eksamen skal være 1 time.

6. Regodkjenning

Regodkjenning for vekterutdanningens tilleggsoplæring i verditransportjeneste skal gjennomføres hvert fjerde år, jf. vaktvirksomhetsforskriften § 12 første ledd annet punktum.

Ved regodkjenning alle emner har Justisdepartementet åpnet for at denne kan foregå som e-læring. Det enkelte selskap som har godkjenning til å drive opplæring forutsettes selv å utvikle e-læringsmodul. Foretaket skal ved søknad om å få drive opplæring av vektere vedlegge dokumentasjon på at e-lærings modul for regodkjenning er på plass.

Regodkjenningseksamen omfatter hele pensum til verditransportutdanningen. Det er kun utvalgte fagområder som det tilbys undervisning i ved regodkjenning, men kandidaten er forventet å beherske hele verditransportpensum.

6.1. Organisering og arbeidsmåter for verditransportjeneste

Utdanningen er organisert som klasseromsundervisning eller e-læring og selvstudium. Utdanningen skal gjennomføres ved godkjent opplæringsvirksomhet av godkjent instruktør. Det er obligatorisk deltakelse dersom klasseromsundervisningen velges.

Det er en forutsetning at verditransportørene er aktive og tar ansvar for egen læring. Med klasseromsundervisning menes alle former for undervisning i klasserom, herunder gruppearbeid, rollespill og caser.

Fagområde	Fag	Innhold	Teori Minimum
Verditransportørens arbeid og rolle Arbeidsmetoder	Trusselbildet Risikoanalyse HMS Rutiner og utstyr Trusselhåndtering / reaksjonsmønster Oppdateringer, endringer og utvikling i verditransportjeneste og i øvrige fagområder fra verditransportopplæringen	- faglig oppdatering - erfaringsbasert opplæring	7
Helserelaterte emner	Ettervern Opptreden på skadested	- faglig oppdatering - erfaringsbasert opplæring	2
Totalsum			9

6.2. Gjennomføring og eksamen

Regodkjenningsoplæringen skal gjennomføres og regodkjenningssprøve skal avlegges og bestås innen hvert fjerde år etter bestått eksamen eller regodkjenningssprøve.

Prøven gjennomføres som en flervalgsoppgave (avkrysningsoppgave) – nettbasert og er identisk med teorieksamen under grunnutdanning verditransportjeneste. Kandidatene vil bli prøvet i alle fagområder fra grunnutdanningens pensum, selv om minimumskravet til regodkjenningsskurset bare dekker noen av fagene.

Kandidatene har to forsøk på å bestå eksamen, på samme måte som ved grunnutdanningen. Dersom kandidaten stryker må ny utdanning verditransportjeneste, både teori og praksis, gjennomføres før kandidaten kan gå opp til ny eksamen. Kandidaten vil beholde sin godkjenning innen verditransportjeneste inntil perioden på 4 år siden bestått eksamen, passeres.